

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни «Загальна теорія права» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» спеціалізації «Міжнародні відносини» міжнародно-правового факультету (розроблено доц. Трихліб К. О.)

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сес. Верхов. Ради України 28 черв. 1996 р. *Відом. Верхов. Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. *Верхов. Рада України* : офіц. веб-портал. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Хартія основних прав Європейського Союзу 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

Навчально-методичні матеріали

1. Програма навчальної дисципліни «Загальна теорія права» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» спеціалізації «Міжнародні відносини» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. 60 с.
2. Силабус навчальної дисципліни «Загальна теорія права» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні

відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» спеціалізації «Міжнародні відносини» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. 30 с.

3. Загальна теорія права / за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.

4. Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права: навч. посібник. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2021. 256 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Rabinovych-theory_philosophy_prava_posibnik_2021.pdf

5. Кельман М. С., Стратонов В. М. Теорія держави та права: підручник. Київ: Гельветика, 2020. 724 с.

6. Oxford dictionary of law. A Dictionary of Law. [Text] / ed. by Jonathan Law, Elizabeth A. Martin. 7th Edition. Oxford : Oxford University Press, Market House Books Ltd, 2009. 602 p.

Література

Основна література

1. Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах. Т. 3 : Загальна теорія права / редкол.: О. В. Петришин (голова) та ін. Харків: Право, 2017.

2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. Х. : Право, 2008. Т. 1 : Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування і розвитку правової системи України / За заг. ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. 728 с.

3. Правова доктрина України : у 5 т. Х. : Право, 2013. Т. 1 : Загальнотеоретична та історична юриспруденція / В. Я. Тацій, О. Д. Святоцький, С. І. Максимов та ін. ; за заг. ред. О. В. Петришина. 976 с.

4. Циппеліус Р. Юридична методологія / Р. Циппеліус ; пер. з нім. К : Реферат, 2004. 176 с.
5. Проблеми теорії права та конституціоналізму у працях М. В. Цвіка ; відп. за вип. О. В. Петришин. Х. : Право, 2010. 272 с.
6. Fletcher George P. In Honour of «Ius et Lex». Some Thoughts on Speaking about Law [Text] / George P. Fletcher. Warszawa : Ius et Lex» Foundation, 2001. 19 p.
7. Hart H. L. A. The Concept of law. Oxford: Oxford University Press, 1961. 261 p.
8. Llewellyn, K. Some realism about realism. *Harvard Law Review*. 1931. No. 44. P. 1233 – 1241.
9. Holmes, O.W. The Path of the Law / O.W. Holmes. The essential Holmes: Selections from the letters, speeches, judicial opinions and other writings of Oliver Wendell Holmes, Jr. / ed. and with introduction by Richard A. Posner. Chicago; London: The University of Chicago press, 1992. P. 160 – 173.
10. Таманага Б. Верховенство права: історія, політика, теорія / Б. Таманага; пер. з англ. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 208 с.
11. Доповідь Венеційської Комісії «Про верховенство права» (Venice Commission: Report on the rule of law) від 25 – 26 берез. 2011 р. Council of Europe. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2011\)003rev2-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev2-ukr)
12. Пархоменко Н. М. Джерела права: проблеми теорії та методології / Н. М. Пархоменко. К. : Юрид. думка, 2008. 326 с.
13. Дворкін Р. Серйозний погляд на права / пер. з англ. А. Фролкіна. Київ: Основи, 2000. 519 с.
14. Радбрух Г. Філософія права / пер. з нім. Є. Причепія та В. Приходька. Київ: ТанDEM, 2006.
15. Ролз Дж. Теорія справедливості / пер. з англ. О. Мокровольського. Київ: Основи, 2001.

16. Фуллер Лон Л. Мораль права / пер. з англ. Н. Комарова. Київ: Сфера, 1999.
17. Козюбра М. І. Принципи права: методологічні підходи до розуміння природи та класифікації в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій. *Право України*. 2017. № 11. С. 142 – 164.
18. Мірило правовладдя: Коментар. Глосарій. Rule of Law Checklist / Венеційська комісія Ради Європи. К.: 2017. 163 с.
19. Мірило верховенства права (правовладдя) національного рівня: практика України (Rule of law Checklist at national level: case of Ukraine) / за заг. ред. М. Козюбри, упорядники та автори коментарів: В. Венгер, С. Головатий, А. Заєць, Є. Зверев, М. Козюбра, Ю. Матвєєва, О. Цельєв; Центр дослідження проблем верховенства права та його втілення в національну практику України Національного університету «Києво-Могилянська академія». Київ, 2021. 152 с. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/golovatyy_s._mirylo_verhovenstva_prava_2021_2.pdf
20. Петришин О. Верховенство права в системі правового регулювання суспільних відносин. *Право України*. 2010. № 3. С. 24 – 35.
21. Трихліб К. О. Гармонізація законодавства України і законодавства ЄС: наближення загальноправової термінології : монографія / К. О. Трихліб. Х. : Право, 2015. 224 с.
22. Радбрух Г. Законне неправо та надзаконне право ; пер.з нім. / Проблеми філософії права. 2004. Том II. С. 83 – 94.
23. Lloyd, D. The idea of law / D. Lloyd. Middlesex, England: Penguin Books, 1991. 368 p.
24. Dworkin, R. Law's empire / R. Dworkin. Harvard University Press, 1986, 470 p. URL: <https://www.filosoficas.unam.mx/~cruzparc/empire.pdf>
25. Харт, Г. Л. А. Концепція права / Пер. з англ. Н. Комарова. Київ: Сфера, 1998. 236 с. URL: <https://studfile.net/preview/5536303/>

Додаткова література

1. Теорія держави і права : підручник / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2015. 368 с. URL: <https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/126/1-30.pdf>
2. Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/8/f/283756.pdf>
3. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с. URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/navch_pos_tdp.pdf
4. Великий енциклопедичний юридичний словник [Текст] / за ред. Ю. С. Шемшученка. К. : Юрид. думка, 2007. 992 с.
5. Антологія української юридичної думки : в 10 т. Т. 1 : Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права / Упоряд. Бабкін В. Д., Усенко І. Б., Пархоменко Н. М. ; за заг. ред. Шемшученка Ю. С. К. : Юридична книга, 2002. 568 с.
6. Шевчук С. В. Судова правотворчість : світовий досвід і перспективи в Україні : монографія. Київ : Реферат, 2007. 640 с.
7. Kristina Trykhlіb. THE PRINCIPLE OF PROPORTIONALITY IN THE JURISPRUDENCE OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS / *EU AND COMPARATIVE LAW ISSUES AND CHALLENGES SERIES (ECLIC 4)*. ISSUE 4, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Law Osijek, Croatia. Editor in Chief: D. Duić, T. Petrašević. International Scientific Conference “*EU 2020 – lessons from the past and solutions for the future*” in Osijek (Croatia), 10 – 11 September 2020, Conference book of proceedings. 1360 p. P. 128 – 154. DOI: <https://doi.org/10.25234/eclic/11899>
8. Рабінович П. Верховенство права в інтерпретації Страсбурзького Суду та Конституційного Суду України. *Вісн. Конституц. Суду України*. 2006. № 1. С. 37 – 46.

9. Щокін Ю. В. Міжнародно-правовий звичай: проблеми теорії і практики: монографія. Харків : Право, 2012. 456 с.

10. Akandji-Kombe J.-F. Positive obligations under the European Convention on Human Rights. A guide to the implementation of the European Convention on Human Rights. Council of Europe: Human rights handbooks, 2007. 68 p.

11. Г. Радбрух. П'ять хвилин філософії права (Передрук тексту оригіналу та друк перекладу здійснено з дозволу видавництва C. F. Müller Juristischer Verlag GmbH (Heidelberg). Переклад В. С. Бігуна за: Fünf Minuten Rechtsphilosophie // Radbruch Gustav. Gesamtausgabe. Hrsg. von Arthur Kaufmann. – Heidelberg: Müller, Juristischer Verlag. – Band 3. Rechtsphilosophie. – 3 Bearb. von Winfried Hassemer. – 1990. – S. 78 – 79. Вперше опубліковано в: Rhein-Neckar-Zeitung (Heidelberg). – 1945. – 12. September). URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/9050/10-Radbruch.pdf?sequence=1>

12. International Human Rights Law / Edited by D. Moeckli, S. Shah, S. Sivakumaran, D. Harris. Oxford: Oxford University Press, 2010. 720 p.

13. Pound, R. Social control through law / R. Pound. New Haven: Yale Univ. Press; Oxford Univ. Press, 1942. 138 p.

14. Pound, R. Law and morals / R. Pound. Chapel Hill: The Univ. of North Carolina Press; London: Humphrey Milford, Oxford Univ. Press, 1926. 144 p.

15. TRYKHLIB, Kristina. Law-Making Activity in the Case Law of the Constitutional Court of Ukraine. *International and Comparative Law Review*. 2019, vol. 19, no. 2, pp. 27–75. DOI: 10.2478/iclr-2019-0014.

16. Starmer K. European Human Rights Law. London: Legal Action Group, 1999. 960 p.

17. Дженіс, М. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування. Пер. з англ. / М. Дженіс, Р. Кей та Е. Бредлі. К.: АртЕк, 1997. 624 с.

18. Головатий С. Верховенство права : монографія : у 3 кн. К. : Фенікс, 2006.

19. Barak A. Proportionality. Constitutional Rights and their Limitations. Cambridge University Press, 2012. 638 p.

20. Raz J. The Authority of Law: Essays on Law and Morality. Oxford University Press, 2009. 356 p.

21. Шевчук С. В. Концепція позитивних обов'язків держави у практиці Європейського суду з прав людини. *Право України*. 2010. № 2. С. 55 – 64.

22. Kristina Trykhlіb. Zasada niedyskryminacji w prawie europejskim (Принцип недискримінації в європейському праві). *Przegląd Prawa Konstytucyjnego*. 2020 / Nr 2 (54). С. 271 – 296. DOI 10.15804/ppk.2020.02.15 ISSN 2082-1212. URL: <https://bibliotekanauki.pl/articles/524461.pdf>

23. Трихліб К. О. Обсяг меж вільного розсуду держави у практиці Європейського суду з прав людини. *Проблеми законності*. 2021. Вип. 154. С. 65 – 78. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990X.154.239125> URL: <https://www.academia.edu/download/90815817/482733203.pdf>

24. Trykhlіb K., Lemak V. Autonomous Interpretation by the European Court of Human Rights and Margin of Appreciation. *International and Comparative Law Review*. 2022. Vol. 22, Iss. 1. P. 135 – 148. DOI: 10.2478/iclr-2022-0009 URL: <https://sciendo.com/pdf/10.2478/iclr-2022-0009>

25. Trykhlіb K. Analysis of autonomous concepts in the practice of the European Court of Human Rights. *Comparative Law Review*. 2022. Vol. 28. P. 459 – 484. DOI: 10.12775/CLR.2022.016. URL: <https://apcz.umk.pl/CLR/article/view/37334/3401339>

Інтернет-ресурси

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws> – Офіційний вебпортал парламенту України (Законодавство України)

<https://www.kmu.gov.ua/> – Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України

<http://www.ccu.gov.ua/> – Офіційний вебсайт Конституційного Суду

України

https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/ –

Офіційний вебсайт Верховного Суду України

<http://www.aprnu.kharkiv.org/> – Офіційний вебсайт Національної академії правових наук України

<http://www.twirpx.com/files/law/tgp/> – Сайт для пошуку і завантаження наукової юридичної літератури

<http://nbuv.gov.ua/> – Офіційна сторінка Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського

<https://dspace.nlu.edu.ua/> – Електронний архів – Репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

<https://ukraine.un.org/uk> – Офіційна сторінка ООН в Україні

<https://www.ombudsman.gov.ua/> – Офіційна сторінка Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

<http://europa.eu> – Офіційна сторінка Європейського Союзу

<http://www.euractiv.com> – медіа портал Європейського Союзу

<http://www.curia.europa.eu> – офіційна сторінка Суду справедливості Європейського Союзу

<http://www.ombudsman.europa.eu/start.faces> – офіційна сторінка Європейського Омбудсмена

<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> – пошукова система нормативних актів ЄС

<https://www.coe.int/uk/web/kyiv/home/> – Офіційна сторінка Офісу Ради Європи в Україні

<https://reyestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень України

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c> – Офіційний сайт Європейського суду з прав людини

[https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]}) – Офіційний сайт практики Європейського суду з прав людини

<https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yevropejska-integraciya/perekladi-aktiv-acquis-yes> – акти *acquis* ЄС, перекладені на українську мову

<https://pulse.eu-ua.org> – прогрес виконання Угоди про асоціацію

<https://www.loc.gov/> – бібліотека Конгресу США

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри Теорії і філософії права. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=97:kafedra-teorii-i-filosofii-prava&Itemid=151

НЕІК

Портал навчального електронного інформаційного комплексу кафедри Теорії права. URL: – <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=114>

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press, до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Григорія Сковороди 84-А, 3 поверх).